

بررسی مسائل «اقتصاد آب» کرمان

و یک بخشی هم عوامل پیرامونی آن مانند محیط زیست، وضعیت کشاورزان، اشتغال و غیره است، باید حول مساله آب دیده شود. دکتر حسین مهرابی افزود: از سوی دیگر از نظر اقتصادی، هر کالایی که به مرور زمان از ذخایر آن کم می شود اما نیاز به آن همچنان وجود دارد، اهمیتی به مراتب بیشتر می یابد.

وی بیان کرد: جمعیتی یکی از موضوعاتی است که بحث اقتصاد آب را ضروری می کند چنانکه به طور متوسط هر ۶۰ سال جمعیت کره زمین حدوداً دو برابر می شود. در این شرایط، اگر ۷ میلیارد جمعیت در حال حاضر داریم تا ۶۰ سال دیگر، هفت میلیارد مهمان جدید هم داریم که با توجه به تامین ۹۷ درصد غذای این جمعیت از بخش کشاورزی و اتکای این بخش به آب، افزایش تقاضا برای محصولات کشاورزی و به تبع آن افزایش تقاضا برای آب در تولید محصول کشاورزی بحثی انکارناپذیر است. وی ادامه داد: از طرفی نمی توانیم بگوییم و قادر نیستیم که برای پاسخ دادن به نیاز این تعداد جمعیت، تولیداتمان را با همین سطح مصرف آب، دو برابر کنیم و راندمان آبیاری را تا دو برابر افزایش دهیم، بنابراین من خوش بین نیستیم که بتوانیم تقاضای غذای این جمعیت را تنها از طریق بالا بردن راندمان آب در بخش کشاورزی پاسخ داد.

دکتر مهرابی در رابطه با مسئله عرضه ی آب ادامه داد: امروز شاهد کاهش میزان عرضه آب های شیرین که ناشی از کم شدن بارندگی هاست، در دنیا هستیم. در واقع حتی اگر هزینه های انتقال آب شیرین هم بسیار پایین باشد، میزان عرضه به قدری نیست که کفاف تقاضاهای موجود در آینده را بدهد. این عضو هیات علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان گفت: توجه به اقتصاد آب در شرایط عدم تعادل بین عرضه و تقاضا ضرورت هاست، یعنی با یک عدم تعادل روبرو هستیم که این عدم تعادل در حال تشدید هم می باشد؛ مسئله ای که سال هاست کسانی که در حوزه ی اقتصاد آب کار کرده اند، مرتب آن را گوشزد می کنند اما متأسفانه در عمل، اتفاق در خور اهمیت موضوع را شاهد نبوده ایم تا این عدم تعادل اندکی کاهش یابد.

وی گفت: با عرضه ی آب به قیمت استحصال به شدت مخالفم، به این دلیل که ما ارزش منابع آب در زیرزمین را صفر در نظر می گیریم که اینگونه نیست و از طرف دیگر استحصال آب با سوبسید انرژی زیادی انجام می شود و به عبارتی برق و یا گازوئیلی که استفاده می کنیم هم در استحصال آب گاه تا ۹۵ درصد با سوبسید همراه است که اگر هزینه استحصال هر متر مکعب آب در حال حاضر مثلاً ۳۰ تومان باشد، در صورت محاسبه با قیمت آزاد انرژی، بسیار بیشتر خواهد شد.

دکتر مهرابی ادامه داد: البته باید گفت انرژی، بخشی از هزینه های استحصال آب است و بخش دیگر هم ماشین آلات، نیروی کار و امثالهم است که هزینه آن در بازار آزاد تعیین می شود. وی افزود: در مورد انرژی به عنوان مثال می توان یک چاهی را در نظر گرفت که برداشت آن ۳۰ لیتر در ثانیه باشد. بنابراین اگر از این چاه در شبانه روز ۲۰ ساعت آب برداشت شود چیزی معادل ۷۵۰ هزار متر مکعب در یکسال آب استحصال می شود که به ازای استحصال هر متر مکعب آب حدود ۲۰۰ تومان، سوبسید انرژی دریافت می کند که واضح است اگر این سوبسید انرژی برداشته شود قطعا روی سایر هزینه ها هم اثر زیادی می گذارد. این اقتصاددان کرمانی که کارهای تحقیقاتی در زمینه قیمت آب نیز انجام داده است، گفت: قیمت سایه ای هر متر مکعب آب که بنده هشت سال پیش طی مطالعاتی دقیق انجام دادم حدود ۴۰۰ تومان بود که قاعدتاً اگر بخواهیم به قیمت امروز حساب کنیم حدود سه هزار تومان برای هر متر مکعب می شود. دکتر مهرابی اضافه کرد: روش های مختلفی برای محاسبه قیمت آب وجود

اقتصاد کرمان: در ماه های اخیر بحث درباره بحران آب در میان دولتمردان و محافل علمی استان بالا گرفته که نشانه ای بر عمق و گستردگی آن و لزوم یافتن راه های عملی برای مقابله با این بحران است. دامنه این بحران اگرچه بسیار وسیع بوده و همه مصرف کنندگان آب را در بر می گیرد، ولی با توجه به این که بیش از ۹۰ درصد منابع آبی در بخش کشاورزی مصرف می شوند، بیشترین توجه به این بخش معطوف شده است. همایش های بحران آب، یکی پس از دیگری در کرمان برگزار می شود اما این صاحب نظران دانشگاهی استان هستند که می توانند محور گفتگو برای یافتن راه خروج از بن بست که پنهان ترین استان کشور در آن قرار گرفته، باشند. بر این اساس، «اقتصاد کرمان» با حسین مهرابی دکترای اقتصاد توسعه و سیاست کشاورزی و استاد گروه مهندسی اقتصاد کشاورزی دانشگاه شهید باهنر کرمان به گفت و گو نشست تا تحلیل علمی این چهره دانشگاهی استان را از «اقتصاد آب» به مخاطبان خود عرضه کند.

عضو هیات علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان گفت: هر کالایی که در اقتصاد، جزو عوامل کمیاب باشد باید برای آن برنامه ریزی اقتصادی کرد که بر این اساس، اقتصاد آب هم مانند هر کالای دیگری، که بخشی از آن عرضه و تقاضا